

Utbildningsinspektion i Bredsättra/Gärdslösa ro, förskoleklass och grundskola årskurs 1–6

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen inriktas mot sex områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sex områdena, som granskas utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Kunskaper, utveckling och lärande

Verksamheten:

2. Arbetsmiljö och delaktighet
3. Pedagogisk verksamhet och undervisning
4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

5. Tillgång till utbildning och omsorg
6. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning och stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga författningar. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut, riktat till huvudmannen, angående förbättrings- och kritikområden.

Genomförandet av inspektionen i Bredsättra/Gärdslösa ro

Skolverket sände den 17 december 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Bredsättra och Gärdslösa skola har bestått av undervisningsråden Ewa Pettersson och Sonny Bjarkå. Besök i Bredsättra och Gärdslösa skolor genomfördes den 10 mars och den 23 mars 2005.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Bredsättra/Gärdslösa rektorsområde (ro), dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Bredsättra skola genomfördes formella intervjuer med elever i årskurs 2 och i Gärdslösa skola med årskurs 6. Föräldrar till intervjuade elever, lärare, förskollärare, fritidspedagoger och rektor intervjuades i båda skolorna. Lektioner i årskurs 1-6 besöktes. Även förskoleklassens verksamhet besöktes.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Bredsättra skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	25
Förskoleklass	8
Grundskola	25

Utbildningen i Bredsättra skola omfattar förskoleklass och årskurs 1-3. Skolans elever och lärare arbetar i ett arbetslag. Eleverna är indelade i en klass med förskoleklass och årskurs 1 och en med årskurs 2-3.

Flertalet elever åker skolskjuts.

Skolans huvudbyggnad är från 1899. Till skolan hör ytterligare en byggnad. I den äldsta byggnaden har förskoleklassen och årskurs 1 samt fritidshemmet sina lokaler. I den andra finns två klassrum ett används av årskurs 2-3 och det andra av årskurs 1 vissa delar av dagen. På övervåningen finns ett bibliotek och en matsal. Skolgården består till stora delar av en trädgård.

Gärdslösa skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	25
Grundskola	47

Utbildningen i Gärdslösa skola omfattar grundskola årskurs 4-6. Skolans elever och lärare arbetar i ett arbetslag. Eleverna är indelade i tre klasser med en årskurs per klass.

Flertalet elever åker skolskjuts.

Huvudbyggnaden är från början av 1900-talet. I slutet av 1900-talet har en byggnad uppförts med en idrottshall och matsal. I huvudbyggnaden finns tre klassrum samt en sal där inredningen årligen byts ut för att kunna fungera antingen som textilslödssal eller trä- och metallslödssal. Skolgården har miljöer för lek och bollspel.

Båda skolorna har som profil ”Friska och trygga barn i en frisk skola, mitt i en levande landsbygd”.

Skolorna har en gemensam lokal styrelse med föräldramajoritet. Styrelsen är direkt underställd Utbildningsnämnden.

Bedömning

1. Kunskaper, utveckling och lärande

I Bredsättra/Gärdslösa ro har lärare startat ett arbete med individuella utvecklingsplaner eller s.k. portfolios för att kunna följa elevernas utveckling. För läsning har lärarna satt upp mål som de bedömer eleverna mot. Det finns sammanställningar av resultat från det nationella diagnostiska materialet för årskurs 2 från åren 2001-2003 i matematik och svenska. Varje år har någon eller några elever inte nått målen. Sammanställningen för läsåret 2004/2005 visar att flera elever inte tillfredsställande löst uppgifterna i det diagnostiska materialet i svenska och att några av eleverna hade svårigheter med materialet i matematik.

I årskurs 5 genomförs nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Resultaten från 2001-2004 redovisas i nedanstående tabell.

	Andel elever som nått målen 2001	Andel elever som nått målen 2002	Andel elever som nått målen 2003	Andel elever som nått målen 2004
Svenska	89	94	100	100
Matematik	89	89	92	83
Engelska	78	78	83	75

Tabell: Resultat, nationella prov i årskurs 5, 2001-2004

Sammanställningen visar att elever genomfört det nationella provet i svenska med bäst resultat medan de haft störst svårighet med provet i engelska. För eleverna som tidigare gått i Bredsättra/Gärdslösa ro och under läsåret 2004/2005 går i årskurs 8 eller 9 har närmare en tredjedel inte fått hösttermins-

betyg i ett eller flera ämnen. Flertalet av dessa elever har inte fått betyg i engelska.

Rektor uppger att alla elever är godkända i övriga ämnen förutom idrott och hälsa då inte alla är simkunniga. Några officiella dokument med sammanställningar av resultat finns inte i skolorna för andra ämnen än svenska, matematik och engelska. Inspektionen visar att skolorna bör redovisa resultat i alla ämnen.

Elever visar i intervjuerna prov på att kunna argumentera och uttrycka sina åsikter. Även lärarna bekräftar denna iakttagelse då de uppger att eleverna kan stå upp för sina åsikter.

Bredsättra/Gärdslösa ro karakteriseras av att alla känner varandra väl. Enligt samtliga intervjugrupper är eleverna trygga. En viktig del i tryggheten är enligt föräldrarna att det finns ett nätverk av vuxna som ställer upp för eleverna. Eleverna är uppmärksamma på om någon i skolan inte deltar i gemensamma aktiviteter. Det är vanligt att pojkar och flickor leker och umgås med varandra samt att eleverna ser det som naturligt. I skolornas kvalitetsredovisningar är ett av målen att elever skall känna ansvar för sina kamrater och uppträda just mot varandra. I Bredsättra skola har man bedömt att målet är uppnått. I Gärdslösa skola är målet delvis uppnått då svordomar förekommer och att det begränsade elevantalet gör att inte alla elever får delta i de lekar som förekommer på rasterna. Inspektörerna såg exempel på att rastvaktande personal försökte initiera till lekar där flera elever kunde delta. Att aktivera elever till lekar där fler kan delta finns som en åtgärd för utveckling i kvalitetsredovisningen. Inspektörerna konstaterar att personalen har byggt upp en miljö där alla elever kan trivas och känna sig trygga

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att kunskapsresultatet bör utvärderas och analyseras för att åtgärder skall kunna vidtas. För att få en tydligare bild över elevers resultat bör sammanställningar redovisas av andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Resultatet av arbetet med att få en trygg och trivsamt miljö är av god kvalitet.

2. Arbetsmiljö och delaktighet

I Bredsättra/Gärdslösa ro finns former för att elever skall ha möjlighet att påverka sin arbetsmiljö. I intervjuerna framkommer att detta diskuteras i klassråd och s.k. skolråd, vilka är stormöten med respektive skolas alla elever. Vidare finns matråd och miljöråd där alla klasser är representerade. Elever deltar även på ett bra sätt i arbetet med att utveckla en bättre skolgårdsmiljö. Tillsammans med fritidshemspersonalen har eleverna tagit fram en plan och en ritning för hur skolgården skall förändras så att de får en mer trivsamt utemiljö.

För att kunna delta i råd och möten tränar lärare elever på olika sätt så att de skall kunna lyssna på andra och begära ordet.

Elever i årskurs 1 har möjlighet att välja om de vill ha matematik eller svenska och vad de vill arbeta med då de har s.k. eleven väljer. I årskurs 5 har eleverna ett arbetspass per dag där de har s.k. eget arbete då de får välja med vad de vill arbeta och hur de vill utföra uppgiften. Eleverna uppger i intervjuerna att de har möjlighet att välja ibland men det är oftast då de skall göra klart uppgifter.

Skolorna har en gemensam lokal styrelse med föräldramajoritet. Till styrelsen finns knutet elevrepresentanter. I intervjuer med föräldrar framkom att den lokala styrelsen fungerar på ett bra sätt så att föräldrar kan vara delaktiga i skolans arbete. Alla föräldrar får insyn i skolan genom de protokoll som delas ut till samtliga familjer.

Föräldrar får information om skolans arbete genom de veckobrev där lärare beskriver kommande veckas arbete. Inspektionen visar att elevers och föräldrars formella inflytande är av mycket god kvalitet. Elever bör dock få större möjlighet att påverka sitt skolarbete.

Skolorna arbetar förebyggande mot kränkande behandling genom att förskoleklass och årskurs 1 har samtal varje morgon där eleverna tränas i att lyssna på varandra och det som tas upp utreds omedelbart. Årskurs 2-3 har kompisamtal en gång per månad och årskurs 4-6 en gång per vecka. Vid inspektionsbesöket hade de äldre eleverna kompisamtal. Elever samtalade tillsammans med lärare på ett mycket bra sätt och elever gav varandra råd om hur de skulle kunna lösa problem t.ex. sådana som uppstod mellan elever. Vidare har lärarna tjej- och killsnack med de äldre eleverna vid behov. De yngre eleverna uppger att de inte haft några kompisamtal den senaste tiden och att de saknar dessa. Eleverna har forum för att samtala om för dem viktiga frågor. Det är dock av vikt att dessa forum hålls levande även för de yngre eleverna så att de får möjlighet att samtala om bl.a. kamratrelationer.

I skolornas handlingsprogram mot kränkande behandling finns en beskrivning hur personal och elever skall förebygga kränkningar och hur de skall gå tillväga om kränkningar sker. Programmet är känt av föräldrar. Det förebyggande arbetet mot kränkande behandling sker på ett bra sätt. Dock bör handlingsprogrammet mot kränkande behandling utvecklas så att det omfattar kränkningar mellan vuxna och elever.

Skolorna bedriver hälsofrämjande arbete genom att låta eleverna röra på sig varje dag. Vidare har skolorna satsat på att eleverna skall få goda kostvanor. I det arbetet har även föräldrar engagerats för att eleverna skall äta en näringsrik frukost. Inspektionen visar att skolorna bedriver hälsofrämjande arbete på ett bra sätt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolornas arbetsmiljö är av god kvalitet. Elevers och föräldrars formella inflytande är av mycket god kvalitet. Dock bör elever få större möjlighet till inflytande på sitt skolarbete. Handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör utvecklas så att det innehåller en beskrivning hur skolan skall agera om kränkningar sker mellan vuxna och elever.

3. Pedagogisk verksamhet och undervisning

De lokalt bearbetade nationella målen delas ut till föräldrar i årskurs 1 och 4. I intervjuer har dock framkommit att föräldrar inte känner till målen för utbildningen. Elever i Bredsättra skola vet att målen finns i en pärm. Elever i årskurs 6 känner inte till de lokalt bearbetade nationella målen för sin årskurs men de har tidigare fått reda på målen för årskurs 5. Personalen uppger att de "tror att de har samma mål för eleverna". De upplever dock att kraven ökar betydligt

från årskurs 3 till 4. Lärare i Gärdslösa skola anser att de måste ha större krav på eleverna då de börjar i årskurs 4 eftersom eleverna skall klara de nationella ämnesproven i årskurs 5.

Samverkan mellan skolorna sker genom att elever i förskoleklass och årskurs 1-2 har idrott i Gärdslösa skola. Elever från årskurs 5-6 planerar och genomför idrottslektioner med eleverna i förskoleklass och årskurs 1. Årskurs 3 har slöjd samt idrott och hälsa i Gärdslösa skola. Rektorn uppger att eleverna får en bra övergång från Bredsättra till Gärdslösa skola. Lärare i båda skolorna bör tillsammans diskutera målen för ämnen för att kunna ge elever en bra övergång mellan skolorna men även för att kunna tydliggöra målen för elever och föräldrar. Kännedom om målen är också en förutsättning för att elever skall kunna påverka sitt eget skolarbete (se avsnitt 1).

Läraren uppger att eleverna får arbeta mycket tillsammans genom att ha diskussioner om vad de gör. Vid besöket arbetade elever och lärare med uppgifter i matematik tillsammans och sedan arbetade eleverna självständigt i sina böcker med liknande uppgifter. Elever i Bredsättra skola har god tillgång till laborativt material som de kan använda för att bättre förstå uppgifter i boken. Elever i Gärdslösa skola uppger i intervjuer att matematik är svårt ”men när man hållit på ett tag så förstår man”. De uppger vidare att läraren har genomgångar på tavlan och att det hjälper dem att förstå. För att följa elevernas utveckling i matematik använder sig lärarna av de diagnoser som tillhör läromedlet.

Elever och lärare i Bredsättra skola är med i ett projekt tillsammans med länsbiblioteket s.k. lässurr. Skolan har köpt in klassuppsättningar med böcker och eleverna läser tillsammans eller enskilt. Böckerna diskuteras för att eleverna skall få en bättre förståelse. Vid ett senare tillfälle kommer eleverna att få träffa författaren till boken. Alla elever har också böcker som de valt i biblioteket. Dessa böcker är till för egna läsoplevelser. Lärare i Bredsättra skola följer elevers läsutveckling genom att lyssna på varje elev när de haft läsläxa. Även i Gärdslösa skola får eleverna läsa individuellt för lärare men också läsa upp texter som de själva skrivit för hela klassen. Eleverna gör också bokrecensioner regelbundet för att inspirera sina kamrater att läsa böcker. Elever uppger att de får läsa mycket och att ”det är roligt att läsa”. Vidare uppger de att de samtalar om ord som är svåra att förstå framförallt i faktatexter. Lärarna följer elevernas läsutveckling och ger elever förutsättningar att lära sig förstå texter på ett bra sätt.

Specialpedagogen delar sin tjänst mellan skolorna. Hon har i huvudsak sin undervisning med en eller några få elever. Klasslärare och specialpedagogen samarbetar genom att diskutera lämpliga arbetsmetoder och anpassade läromedel för elever i behov av särskilt stöd. För att dessa elever inte alltid skall arbeta med sina kamrater som har svårigheter tar specialpedagogen även med andra elever som vill arbeta i en lugnare miljö. Detta uppskattas av eleverna för då har de möjlighet att samarbeta kring uppgifter. Specialpedagogen uppger att det är fler pojkar än flickor som är i behov av särskilt stöd. Hon uppger vidare att eleverna behöver stöd främst i läsning och skrivning. Specialpedagogen använder sig ofta av datorprogram som är särskilt lämpliga för att öva läshastighet och skrivförmåga.

Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd. I inspektionen framkommer dock att åtgärdsprogrammen inte alltid följs upp regelbundet. Vidare beskriver inte alla program vilka åtgärder skolan skall vidta för att elever skall nå målen. I intervjuer med lärare framkommer att de saknar direktiv för hur åtgärdsprogrammen skall skrivas. Rektorn uppger att hon uppmärksammat detta och att kompetensutveckling i hur man skriver åtgärdsprogrammen har förekommit vid flera tillfällen. Inspektionen visar dock att rektorn bör vidare följa upp att åtgärdsprogram upprättas så att elever och föräldrar får kännedom om hur elever utvecklas mot målen.

Inför utvecklingssamtalet får eleverna förbereda sig genom att svara på en enkät om hur de upplever skolan. Enkätsvaren används som ett underlag för samtalet. Elever uppger att de även samtalar om hur de skall lära sig att lära. Lärarna har påbörjat ett arbete med att skriva individuella utvecklingsplaner för varje elev. I dessa planer sätts mål för vad eleverna skall ha uppnått till nästa samtalstillfälle. Målen kan t.ex. vara att eleverna skall lära sig skriva bättre välskrivning eller att de skall skriva många sagor.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan arbetar på ett bra sätt med att följa elevers läsutveckling. Åtgärdsprogrammen bör följas upp och utvecklas.

4. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Rektorn har haft sin tjänst sedan 1997. Hon har en deltidstjänst med 45 procent tjänstgöring som rektor. Den andra delen tjänstgör hon som lärare i Bredsättra skola där hon även har sin expedition. Gärdslösa skola besöker hon en eftermiddag i veckan. Varannan vecka har rektorn, lärare och en ur personalen från fritidshemmet en gemensam arbetsenhetskonferens. Rektorn upplever inte att det är svårt att dela sin tjänst mellan undervisning och ledarskap. Hon har inte gått den statliga rektorsutbildningen men har fått ledarutbildning i kommunen. De juridiska frågorna har inte ingått i utbildningen. Dock har hon blivit lovad sådan utbildning av kommunen. Rektorn har god kontakt med utbildningsnämnden. Vidare har hon gott stöd av utvecklingsledaren och förvaltningschefen. Den lokala styrelsen med föräldramajoritet bildades 1997. Styrelsen ansvarar och beslutar om bl.a. resursfördelning, arbetsplan, kvalitetsredovisning och att elever erbjuds ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Protokoll sänds och beslut rapporteras till utbildningsnämnden.

Representanter för föräldrarna uppger att de ibland har agerat i personalärenden. Föräldrar uppger att det förekommit och förekommer att lärare inte bedrivit/bedriver god undervisning i Gärdslösa skola. De anser att rektorn inte har full insyn i arbetet då hon allt för sällan är i skolan. De uppger vidare att rektorn inte har lika god förtroenhet med Gärdslösa skola som med Bredsättra skola. Inspektörerna påpekar att rektorn bör i högre grad göra sig förtrogen med det dagliga arbetet i Gärdslösa skola.

Utvärderingar av verksamheten sker kontinuerligt genom enkäter, observationer, diagnoser, prov och utvecklingssamtal. Sammanställningar av resultat i ämnen görs endast i svenska, matematik för årskurs 2 samt även engelska för årskurs 5 (se avsnitt 1). En enkätundersökning av föräldrars uppfattning om

skolan görs årligen. Även den enkät som används vid utvecklingssamtalen utgör grund för utvärderingar av skolverksamheten.

Skolornas arbetsplaner beskriver profilering, kunskapssyn och arbetssätt som skall vara underlag för lärares utvärdering och utveckling. I Bredsättra/Gärdslösa ro görs fyra kvalitetsredovisningar; en för varje skola, en för fritidshemmet och en för förskolan. Rektorn uppger att båda skolorna och fritidshemmet kommer att sammanställa en arbetsplan och en kvalitetsredovisning för 2005. I kvalitetsredovisningarna för 2004, som tagits fram av arbetslagen, finns ett antal mål som kan hänföras till de nationella målen. För beskrivning av måluppfyllelsen har skolorna bl.a. använt sig av svaren från både föräldra- och elevenkäten inom de områdena som berör normer och värden samt skola och hem. Skolorna har inte beskrivet måluppfyllelsen i ämnen. Under området kunskaper finns mål för att eleverna skall utveckla nyfikenhet och lust att lära. Vidare finns mål för barn i behov av särskilt stöd samt att elever skall utvecklas utifrån sina förutsättningar. Kvalitetsarbetet bör utvecklas genom att skolornas personal fullföljer diskussionen om mål samt att måluppfyllelsen i ämnen redovisas i kvalitetsredovisningen (se avsnitt 1 och 3).

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att sammantaget fungerar styrning, ledning och kvalitetsarbetet i Bredsättra och Gärdslösa till stora delar väl. Skolorna bör sträva efter en ökad samsyn om hur kursplaner och de nationella målen för utbildningen skall tolkas.

5. Tillgång till utbildning och omsorg

Bredsättra skola har elevens val en förmiddag i månaden. För elever i Gärdslösa skola är elevens val organiserad en eftermiddag/vecka i åttaveckorsperioder. Elever har möjlighet att välja att fördjupa eller bredda sig inom ett antal ämnen. Vid besöket hade elever i Gärdslösa skola bl.a. drama och matematikknep. Elever uppger att utbudet av ämnen är bra och att deras önskemål tillgodoses.

Elever i Gärdslösa skola påbörjar enligt den lokala timplanen sitt språkval i årskurs 7 i Slottsskolan.

Skolorna är inte anpassade för elever med funktionshinder. Rektorn uppger dock att någon av skolorna skulle utrustas för elever med funktionshinder om det skulle bli aktuellt.

Elever och föräldrar betalar fr.o.m. årskurs 1 till en resa som skall genomföras på skoltid i årskurs 6. Borgholms kommun har våren 2005 beslutat om riktlinjer där det framgår att avgifter inte är tillåtna. Rektorn uppger att skolan följer kommunens direktiv.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolorna har god tillgång till utbildning och omsorg.

6. Resurser

I Bredsättra/Gärdslösa ro har lärarna utbildning för den åldersgrupp och de ämnen de undervisar i. Dock uppger lärare att specialpedagogen ibland måste vikariera. Vid dessa tillfällen har elever i behov av särskilt stöd inte tillgång till det särskilda stödet. Lärarna har analyserat kompetensbehovet och utifrån det utarbetat kompetensutvecklingsplaner. Under året har lärare fått ta del av olika

utbildningar bl.a. grundläggande datorutbildning. Lärarna har möjlighet att få kompetensutveckling tillsammans i hela arbetslaget eller enskilt. Lärarnas kompetens är god, dock bör skolan följa upp att elever i behov av särskilt stöd får stöd även då specialpedagogen vikarierar.

Skolans tillgångar när det gäller en sammanräkning av resurser för lärare och läromedel ligger under genomsnittet för Borgholms kommun men ca 10 procent över snittet för riket. Lärare uppger att resurserna är goda. Lärarna uppger vidare att lokalerna fungerar bra och att de har god tillgång till bra läromedel. Rektorn uppger att hon har full insyn i hur resurserna fördelas i kommunen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resurser är av god kvalitet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten övergripande av god kvalitet. Elevers och föräldrars formella inflytande är av mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av insatser inom följande områden:

- kunskapsresultatet bör sammanställas och redovisas i andra ämnen än svenska, engelska och matematik. Resultaten bör följas upp, utvärderas och analyseras så att adekvata åtgärder kan vidtas,
- elever bör få större möjlighet till inflytande över sitt skolarbete,
- handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör utvecklas så att det innehåller en beskrivning hur skolan skall agera om kränkningar sker mellan vuxna och elever,
- åtgärdsprogrammen bör följas upp och utvecklas samt
- skolorna bör sträva efter en ökad samsyn om hur kursplaner och de nationella målen för utbildningen skall tolkas.

Datum

Ort

2005-09-30

Linköping

Ewa Pettersson

Sonny Bjarkå